

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr.

Wilno, dnia 14 października 1933 r.

942.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1. "M. Rytojus" o dniu 9-go października.-	Dział.	Str.
	I.	1.

K r o n i k a.

2. Delegat Litwy na światowym zjeździe socjal-demokratów.	"	"
3. Sprawa układu granicznego między Litwą a Łotwą.-	"	"
4. Sprawa zjazdu związku miast bałtyckich.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

5. Z działalności partji socj.-demokratycznej.-	III.	"
6. Projekt ustawy o ochronie emigrantów.-	"	"
7. Dymisja dyrektora Teatru Państwowego.-	"	2.
8. Z działalności narodowców i strzelców.-	"	"
9. Dokoła książki "Voldemarasa".-	"	"
10. Doroczna konferencja Akcji Katolickiej.-	"	"
11. Sprawa "bojowników o wolność".-	"	"
12. Powrót płk. Skorupskisa do wojska.-	"	"
13. Zmiany personalne w downictwie.-	"	"
14. Dokoła reform w organizacjach rzemiosł.-	"	"

-----000-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Musy Rytojus" o dniu 9-tym październi-
ka. "M.Rytojus" Nr.80 /X.1933 r./: Art.p.t. "Czem jest dzień 9-go
października". Streszczenie:

9-go października 1920 r. Polacy gwałtem zagarnęli stolicę
litewską Wilno. w Wilnie,

Niepodległość Litwy była ogłoszona 16 lutego 1918 r./jeszcze
za czasów okupacji niemieckiej. Pierwszy lit.Gabinet Ministrów również
był utworzony w Wilnie /17 listopada 1918 r./. Niemcy na podstawie ukła-
du o zawieszeniu broni z państwami Ententy winne były bronić Litwy
i inne kraje bałtyckie przed bolszewikami. Jednak armja niemiecka zaczę-
ła się z bolszewikami kumać. Niemcy obawiali się, by zorganizowani Lit-
winie nie napadli ich i nie rozbili. Niemcy utrudniali wszelkimi spo-
sobami pracę narodowi litewskiemu i wycofywali się z Litwy.

Wilno zajęli bolszewicy. 19-go kwietnia 1919 r. Polacy nie-
podziwianie wygnali bolszewików z Wilna. Na wiosnę 1920 r. rozpoczą-
ła się właściwa wojna polsko-bolszewicka. W wojnie tej Litwa zach-
wała neutralność. Polacy pod naciskiem bolszewików musieli Wilno
ewakuować. Gdy odwróciła się od bolszewików fortuna, Polacy ani po-
myśleli o wyrzeczeniu się Wilna.. Pod naciskiem Ligi Narodów Polacy
wyrzekli się myśli otwartej wojny z Litwą. 7-go października 1920 r.
podpisali Polacy w Suwałkach zawieszenie broni z Litwinami. Na pod-
stawie tego układu Wilno pozostało przy Litwinach. W dwa dni potem
Polacy bezwstydnie pogwałcili podpisany układ i 9-go października
zajęli Wilno.

K r o n i k a.

Delegat Litwy na światowym zjeździe
socjal-demokratów. Prasa kowieńska z dn.11.X.1933 r.
W krótkim czasie odbędzie się w Wiedniu szeroka narada wszystkich
partyj socjaldemokratycznych na świecie. W naradzie weźmą udział je-
dyne prezesowie partyj. Jako delegat litewskiej partji socjalistycz-
nej ma się udać na naradę prezes komitetu centralnego inż.Kajrys.

Sprawa układu granicznego między Lit-
wą a Łotwą. Prasa kowieńska / z dn. 11.X.1933 r./: Jak podaje
Ela z Rygi dn.10.X.r.b. delegacje Łotwy i Litwy do prowadzenia roko-
wań handlowych odbyły dwa wspólne posiedzenia. Na posiedzeniu przed-
południowym została przejrzana umowa o regulacji małego rochu granicz-
nego. Jak przypuszczają, podpisania tej umowy należy oczekiwać w
dniach najbliższych.-

Sprawa zjazdu związków miast bałtyckich.
Prasa kowieńska /z dn.10.X.1933 r./: Burmistrz Graurogkas zwrócił się
do związków miast i miasteczek w Łotwie i Estonji z propozycją zwoła-
nia narady zarządów związków miast i miasteczek krajów bałtyckich.
Narada ta rozpatrzy kwestję zwołania zjazdu związku bałtyckich miast
i miasteczek i inne aktualne sprawy.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ZYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

Zdziałalności partji socjal-demokra-
tycznej. Prasa kowieńska / z dn.10.X.1933 r./: Komitet central-
ny partji socjaldemokratycznej postanowił wprowadzić w życie uchwałę
ostatniego zjazdu stronnictwa w sprawie założenia sekcji mniejszościo-
wych partji. Sekcje mają być założone w styczniu 1934 r.

Projekt ustawy o ochronie emigrantów.
Prasa kowieńska. / z dn.10.X.1933 r./: M-stwo Spr.Wewn. opracowuje
obecnie projekt ustawy o ochronie emigrantów. Zgodnie z tą ustawą,
projektowanym jest utworzenie funduszu dla kolonizacji emigrantów
litewskich: na miejscach ich zamieszkania.

D y m i s j a d y r e k t o r a T e a t r u P a Ń s t w o w e g o . Prasa kowieńska / z dn.9.X.1933 r./: Dn.7.X. zgłosił ustąpienie dyrektor Teatru Państwowego p.Oleka-Žylińskis. Dymisja, jak przypuszczają, zostanie przyjęta. Czasowym dyrektorem Teatru Państwowego został zamianowany referent dla spraw teatralnych przy M-stwie Oświaty p.Kasakajtis.-

Z d z i a ł a l n o ś c i n a r o d o w c ó w i s t r z e l c ó w . Prasa kowieńska. / z dn.10.X.1933 r./: Jak podaje "Diena" na nadchodzącym zjeździe partji narodowców zostanie rozważona kwestja ujednostajnienia działalności narodowców i związku strzelców.-

D o k o ł a k s i ą ż k i p r o f . V o l d e m a r a s a . Prasa kowieńska z dn.9.X.1933 r. Jak podaje "Sekmadienis", prof.Voldemaras zwrócił się do posła sowieckiego z propozycją wydania jego ostatniej książki w Moskwie w języku rosyjskim. Prof.Voldemaras otrzymał odpowiedź negatywną.

D o r o c z n a k o n f e r e n c j a A k c j i K a t o l i c k i e j . Prasa kowieńska / z dn.7.X.1933 r./: Dn.6.X.r.b. odbyła się doroczna konferencja Centrum Akcji Katolickiej. W konferencji wzięli udział wszyscy biskupi w Litwie w liczbie 5-ciu. W czasie konferencji poszczególni kanonicy i księża składali sprawozdania z działalności Centrum Akcji Katolickiej w poszczególnych okręgach. Jeżeli chodzi o stosunek C.A.K. do rządu daje się wyczuwać pewna tendencja do porozumienia między kołami kierowniczymi a rządem.

W konferencji C.A.K. wzięło ogółem udział 75 księży, 159 delegatów 347 gości. Do zarządu C.A.K. zostali obrani: prof.Dowidajtis, ks.Usris, p.Sirajtisówna, dr.Dielininkajtis, dr.Lejmonajtis, i dr.Skrupskelis. Konferencja biskupów do zarządu delegowała prof. ks.Kvrajtisa, ks.Mieleškę, p.Z.Starkusa, ks.Sabalauksa p.Iwin-skisa i p.Karwelisovą

S p r a w a " b o j o w n i k ó w o w o l n o ś ć " . Prasa kowieńska. / z dn.9.X.1933 r./: Dn.7-go.X. r.b. Sąd Pokoju przystąpił do rozpatrywania sprawy 17 chrz.demokratów, oskarżonych o należenia do tajnej organizacji katolickiej "bojowników o wolność" i uprawianie agitacji przeciw istniejącemu porządkowi. Jako oskarżeni zostali m.in. pociągnięci do odpowiedzialności sądowej b.min.Skarbu Karwelis, kilku księży i inni działacze chrz.demokratyczni oraz studenci atejtinicy. Sąd postanowił rozpatrzyć sprawę przy drzwiach zamkniętych. Przesłuchanie świadków trwało do wieczora. Po zbadaniu świadków miały się rozpocząć przemówienia stron, ale niebawem obrońca oskarżonych adwokat Tumenas nagle zasłabł na sali sądowej i musiano go przewieźć do domu. W związku z opuszczeniem sądu przez obrońcę, oskarżeni poprosili o zawieszenie dalszego biegu procesu. Sędzia Pokoju uwzględnił ich prośbę i odroczył proces do dn.14 b.m.

P o w r ó t p u ł . S k o r u p s k i s a d o w o j s k a . Prasa kowieńska / z dn.7.X.1933 r./: Pułkownik Sztabu Generalnego Władysław Skorupskis, wydany w swoim czasie z wojska za napisanie książki o stosunkach polsko-litewskich, w której dopatrzono się tendencji polonofilskich, został obecnie przyjęty zpowrotem do czynnej służby wojskowej.

Z m i a n y p e r s o n a l n e w s ą d o w n i c t w i e . Prasa kowieńska / z dn.7.X.1933 r./: Sędzia śledczy dla spraw szczególnej wagi Sądu Wojennego płk. Miželis został zamianowany sędzią wojennym Trybunału Najwyższego. Na stanowisko, opróżnione przez płk.Miželisa w Sądzie Wojennym zostanie zamianowany wiceprokurator tego Sądu maj.Gudawiczius.

D o k o ł a r e f o r m w o r g a n i z a c j a c h r z e m i o s ł . Prasa kowieńska / z dn.9.X.1933 r./: Min. Oświaty podpisał już projekt ustawy o rządowej komisji dla egzaminów rzemieślników i przesłał go do Gabinetu Ministrów. Pozatem M-stwo Oświaty wspólnie z M-stwem Skarbu zajmuje się zbieraniem materiału dla projektu ustawy o Izbie Rzemieślniczej.-

